

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน

๑. หลักการและเหตุผล

องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน ได้ดำเนินการจัดทำแผนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน และเพื่อให้การกำหนดมาตรการและแนวทางในการแก้ไขความเสี่ยงที่อยู่ในระดับรุนแรงหรือมีความเสี่ยงสูงอันอาจทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้มีการจัดทำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลานเป็นปัจจัยสำคัญจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ หรือเป็นสาเหตุของการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต

๒. ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลานที่อาจก่อให้เกิด การทุจริต การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ การมีส่วนได้เสีย การรับสินบน หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วน ตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๓. ขอบเขตประเมินความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ตัวย่อ SR หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอก ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์/วิสัยทัศน์ หรือเกิดจากการกำหนดกลยุทธ์ที่ขาดการมีส่วนร่วม ทำให้โครงการขาดการยอมรับและโครงการไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง หรือเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจผิดพลาด หรือนำการตัดสินใจนั้นมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

๓.๒ ความเสี่ยงด้านการเงินและทรัพย์สิน (Financial and Asset Risk) ตัวย่อ FR หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน การเบิกจ่าย สภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงการไม่มีนโยบายรองรับการดำเนินการ หรือไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน รวมถึงความเสี่ยงในเรื่องใช้จ่ายงบประมาณ / การใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่คุ้มค่า ไม่เกิด Productivity ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลานต้อง มีรายได้ลดลงหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน การจัดการความเสี่ยง จึงมีลักษณะของการปกป้องทรัพย์สิน การเงิน และมาตรการประหยัดค่าใช้จ่าย

๓.๓ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ตัวย่อ OR หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานตามปกติทุกขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุ/อุปกรณ์ บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการหรือแผนกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน

๓.๔ ความเสี่ยงด้านกฎ ระเบียบ (Compliance Risk) ตัวย่อ CR หมายถึง ความเสี่ยงที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎระเบียบ กฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจน เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ล้าสมัย รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงานจากเหตุการณ์ภายนอกและยังหมายถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือการไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย/ระเบียบต่าง ๆ

๔. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มการระบุความเสี่ยงจากขั้นตอนการปฏิบัติหรือกระบวนการภายในองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน อธิบายรูปแบบ พฤติการณ์ เหตุการณ์ ความเสี่ยงต่อการทุจริต การใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ โดยไม่ชอบ หรือจากการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลโมคลานการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบกับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทางในการ ป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลานที่มีประสิทธิภาพ

๔.๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (เกิดหรือไม่เกิดก็ได้) แต่ถ้าเกิดแล้วจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหาย หรือความล้มเหลวหรือลดโอกาส ที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับประเทศ ระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และบุคลากรได้ โดยในที่นี้เลือกกระบวนการ / งานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต คือ “การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม”

๔.๒ ประเภทความเสี่ยง

- ☐ ด้านกลยุทธ์
- ☐ ด้านการเงินและทรัพย์สิน
- ☐ ด้านปฏิบัติการ
- ☐ ด้านกฎ ระเบียบ

๔.๓ รูปแบบหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการทุจริต (Risk Factor) หมายถึง การปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหื่อนหน้าที่นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองและผู้อื่น

ซึ่งรูปแบบ หรือพฤติกรรม (Risk Factor) ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง “การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม” (Risk)

ตารางที่ ๑. การวิเคราะห์รูปแบบ พฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเสี่ยงด้านทุจริต

ความเสี่ยง	รูปแบบ หรือพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต (Risk Factor)
๑. การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม	๑.๑ อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เนื่องจากข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศต่างๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจนและมีความรัดกุมเพียงพอ แสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง
	๑.๒ อาศัยช่องว่างการบริหารจัดการการคลัง โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง
	๑.๓ ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์
	๑.๔ ขาดคุณธรรมจริยธรรมก่อให้เกิดการทุจริต

๔.๔ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง / ประเมินความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยจะพิจารณาพิจารณาผลความสัมพันธ์ รูปแบบ หรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงทุจริต x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood x Impact) ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๕ ระดับ สามารถแสดงเป็นแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) แบ่ง พื้นที่เป็น ๕ ส่วน ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ผลกระทบของความเสียหาย (Impact)	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		รูปแบบ หรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงทุจริต (Likelihood)				

ความหมายของสถานะความเสี่ยง / ผลการประเมินความเสี่ยง มีรายละเอียดดังนี้

□ สถานะสีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (๑,๒) เป็นระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้โดยมีโอกาที่จะเกิดความเสี่ยงต่ำและ/หรือหากเกิดความเสี่ยงขึ้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานมากนัก

☐ สถานะสีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๓,๔,๕,๖) ระดับความเสี่ยงที่พอรับได้ ไม่ต้องจัดทำแผนความเสี่ยง แต่ต้องมีระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้

☐ สถานะสีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๘,๙,๑๐,๑๒) ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ และต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

☐ สถานะสีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕,๑๖,๒๐,๒๕) ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งด่วนที่ต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที

๔.๕ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๔.๕.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง (Likelihood)

ระดับ ๕ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูงมาก

ระดับ ๔ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตน้อยมาก

๔.๕.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ ๕ หมายถึง มีผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน

และองค์กรภายนอก ระดับ ๔ หมายถึง มีผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบในระดับ สาขาวิชา/ สำนัก / สถาบัน / / สำนักงานอธิการบดี

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบภายในงาน / ฝ่าย

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลต่อมีผลกระทบในระดับบุคลากร

ตารางที่ ๓ SCORING ผลการประเมินสถานะความเสี่ยง และรูปแบบพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการทุจริต

ความเสี่ยง (Risk) (๑)	รูปแบบ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการทุจริต (Rick Factor) (๒)	ระดับความ จำเป็น ของการเฝ้า ระวัง (๓)	ระดับความ รุนแรง ของ ผลกระทบ (๔)	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง (๓x๔) = (๕)	สถานะ ความเสี่ยง
๑. การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่าง	๑.๑ อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เนื่องจากข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศต่างๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจนและมีความรัดกุมเพียงพอ แสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง	๓	๔	๑๒	ปานกลาง

ความเสี่ยง (Risk)	รูปแบบ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการทุจริต (Rick Factor)	ระดับความ จำเป็น ของการเฝ้า ระวัง (๓)	ระดับความ รุนแรง ของ ผลกระทบ (๔)	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง (๓x๔) = (๕)	สถานะ ความเสี่ยง
(๑)	(๒)				
ผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วน รวม	๑.๒ อาศัยช่องว่างการบริหารด้านการคลัง โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างแสวงหา ผลประโยชน์ให้ตนเอง	๓	๕	๑๕	สูงมาก
	๑.๓ ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์	๓	๕	๑๕	สูงมาก
	๑.๔ ขาดคุณธรรมจริยธรรมก่อให้เกิดการ ทุจริต	๓	๔	๑๒	ปานกลาง

๔.๖ การจัดการความเสี่ยง หมายถึง แนวทางที่ในการจัดการกับปัจจัยความเสี่ยง โดยมี ๔ แนวทางหลัก ดังนี้

๑. การยอมรับความเสี่ยง (Take : T๑) หมายถึง การดำเนินงานโดยใช้รูปแบบหรือวิธีการที่มีอยู่เดิมเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน/หน่วยงานยอมรับให้มีความเสี่ยง เนื่องจากต้นทุนการจัดการความเสี่ยงอาจไม่คุ้มกับผลประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้น

๒. การลดความเสี่ยง (Treat : T๒) หมายถึง การลดหรือควบคุมความเสี่ยง โดยการนำมาตรการ/กิจกรรมมาใช้เพื่อลด/ควบคุมโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (มิใช่เป็นการขจัดความเสี่ยงให้หมดไป แต่เน้นการลด/ควบคุมอยู่ในระดับที่ยอมรับได้)

๓. การโอนหรือกระจายความเสี่ยง (Transfer : T๓) หมายถึง การโอนหรือกระจายความเสี่ยงโดยการถ่ายโอน/มอบหมายให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมหรือแบ่งความรับผิดชอบในการจัดการความเสี่ยง (Share)

๔. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate : T๔) หมายถึง การหยุดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เป็นมูลเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน/หน่วยงานมีโอกาสจะเกิดความเสียหาย

๔.๗ มาตรการ/กิจกรรมควบคุม หมายถึง แนวทาง หรือกิจกรรม ที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเข้ามาส่งผลต่อการบริหารงานองค์กร หรือลดผลกระทบ ความรุนแรง ให้อยู่ในระดับที่รับได้

๔.๘ ระยะเวลาดำเนินการ หมายถึง ระยะเวลาในการดำเนินงานตามมาตรการ/กิจกรรมการควบคุม

๔.๙ ผู้รับผิดชอบ หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามมาตรการ/กิจกรรม
ในแผนบริหารความเสี่ยงควบคุมภายในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน โดยแบ่งตาม
ฝ่ายเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง ประเด็น นั้น ๆ

มาตรการบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเสี่ยง (Risk)	รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต (Risk Factor)	การประเมินความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	มาตรการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปีงบประมาณ)	ผู้รับผิดชอบ
		การเฝ้า ระวัง	ความ รุนแรง	สถานะ				
๑. การปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการ ทุจริตหรือก่อให้เกิด การขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตน กับ ผล ประโยชน์ ส่วนรวม	๑.๑ อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เนื่องจาก ข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศต่างๆ ที่ยัง ไม่มีความชัดเจนและมีความรัดกุมเพียงพอ แสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง	๓	๔	๑๒ (ปานกลาง)	ลดความ เสี่ยง	๑.๑.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตประจำปี พร้อมกำกับติดตามและรายงานผลการดำเนินการ เสนอผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง	๒๕๖๕	สำนักปลัด
	๑.๒ อาศัยช่องว่างการบริหารด้านการคลัง โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างแสวงหาผลประโยชน์ ให้ตนเอง	๓	๕	๑๕ (สูงมาก)	ลดความ เสี่ยง	๑.๒.๑ กำหนดมาตรการส่งเสริมความโปร่งใส ในการจัดซื้อจัดจ้าง	๒๕๖๕	กองคลัง
	๑.๓ ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์	๓	๕	๑๕ (สูงมาก)	ลดความ เสี่ยง	๑.๓.๑ กำหนดมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ <u>การบริหารงานบุคคล</u> เช่น การกำหนดมาตรการหรือ จัดทำประกาศ ในการคัดเลือก / บรรจุคนเข้าทำงาน , การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการบรรจุแต่งตั้งให้ชัดเจน เป็นต้น พร้อมเผยแพร่	๒๕๖๕	สำนักปลัด
						๑.๓.๒ กำหนดมาตรการป้องกันการรับสินบน เช่น การจัดทำประกาศเรื่อง No gift Policy	๒๕๖๕	สำนักปลัด
						๑.๓.๓ กำหนดช่องทางการร้องเรียน หรือออก ประกาศกำหนดมาตรการจัดการเรื่องร้องเรียนการ ทุจริต	๒๕๖๕	สำนักปลัด

ความเสี่ยง (Risk)	รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต (Risk Factor)	การประเมินความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	มาตรการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปีงบประมาณ)	ผู้รับผิดชอบ
		การเฝ้า ระวัง	ความ รุนแรง	สถานะ				
	๑.๔ ขาดคุณธรรมจริยธรรมก่อให้เกิดการทุจริต	๓	๔	๑๒ (ปานกลาง)	ลดความ เสี่ยง	๑.๔.๑ เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานมีทัศนคติ ค่านิยมในการปฏิบัติงานอย่าง ซื่อสัตย์สุจริต	๒๕๖๕	สำนักปลัด

(นายสุริยัน ชูเมือง)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโมคลาน